

PROPOSTES

El CAEE acull l'exposició 'Zoe, vint anys en obres'

18

www.diariandorra.ad

REPORTATGE | 'DONES DE RÀDIO' RECORDA LA LOCUTORA MARIA ESCRIHUELA

Pas efímer, llarg record

El pas de Maria Escrihuella per Radio Andorra va ser efímer, però el seu record és llarg. Per a ella també, recorda Sílvia Espinosa, qui la

va entrevistar per fer 'Dones de ràdio', llibre que recull el sorprenent perfil d'aquelles dones pioneres però, sovint, massa a l'ombra.

A. DORAL
Andorra la Vella

A Maria Escrihuella, la primera *Mademoiselle Aquí*, li va costar prendre la decisió de deixar Badalona i fer el viatge cap a Andorra, com a fitxatge per posar en marxa les emissions a Radio Andorra. Aquells dubtes inicials els recordava més de mig segle després, en conversa amb Espinosa, qui hi va contactar quan redactava la seva tesi, centrada en les pioneres de la ràdio a Catalunya. De la tesi, dirigida per Armand Balsebre i defensada el 2008, sorgeix aquest *Dones de ràdio* que ara publica l'editorial Albertí, un llibre que recupera i amplia algunes d'aquestes biografies.

No feia gaire que Escrihuella havia entrat a l'emissora de la seva ciutat, Badalona, quan li va arribar l'oferta d'Andorra. Just aleshores preparava el seu casament amb el músic Joan Pich i Santasusana. Va ser ell, precisament, qui la va animar a acceptar la proposició d'Estanislau Puiggròs. Però sempre va tenir clar que només hi accedia per un període breu, per posar en marxa les emissions i tornar-se'n cap a Badalona, li va repetir a Espinosa. Tant de temps després una de les imatges que es mantien vívides a la memòria era com de noves, de modernes, li havien semblat les instal·lacions andorranes, especialment en comparació amb les d'una Catalunya en plena postguerra.

Era conscient, de l'empremta deixada a la història de la radiodifusió andorrana? "Jo crec que no ben bé", apunta Espinosa, "per a ella va ser una aventura, de la qual estava orgullósíssima, això sí".

FORMACIÓ MUSICAL, AFICIÓ AL TEATRE Escrihuella, nascuda el 1917, era filla d'una família menestral, relata l'autora de *Dones de ràdio*, on el pare era pintor industrial i la mare, mestressa de casa. Va estudiar piano, francès, mecanografia, corredoria de llibres, i era una dona aficionada al teatre. "Justament aquesta vocació pel teatre és un tret que comparteixen moltes d'aquestes locutores que van coincidir en la postguerra immediata, abans que la ràdio franquista es configurés, amb els afectes al règim", relata Espinosa. Ella s'hi havia incorporat a través de les co-

Una jove Maria Escrihuella, amb el també locutor Antonio Martínez, quan començava a Ràdio Badalona.

FONT: BADALONA RECUERDOS

Espinosa recupera la biografia d'Escrihuella

La locutora li va relatar "l'aventura" a Radio Andorra

neixences familiars. "El senyor Vidal, que era l'amo de l'emissora, era amic del meu pare. Un dia en broma em va dir: 'Vine, que et provarem.' I ja m'hi vaig quedar", recordava, en l'entrevista realitzada per l'autora de l'estudi.

Aficionada al teatre, sentia igual interès per la poesia. Escrihuella va conrear posteriorment el gènere, amb composicions que el seu espòs musicaria, i plegats oferirien alguns

recitals a Barcelona, on es van convertir en una parella molt habitual i reconeguda dels cercles culturals, protagonistes d'algunes referències a *La Vanguardia* de l'època que Espinosa recupera en el seu treball.

Espinosa, periodista i professora de la Universitat de Girona, va ensopegar amb la història d'aquest grup de dones quasi

de casualitat, mentre treballava en una emissora a Lleida. Va saber que una d'aquelles pioneres, Maria Tèrsa, s'havia convertit en "una senyora estúpida, de 102 anys, amb algun problema tècnic associat amb l'edat" però el cap absolutament clar. Hi va poder contactar. I després va estirar del fil i va trobar d'altres dones com ella, entre les quals Escrihuella.

Dones de figura quasi amagada fins ara perquè "qui ha fet història de la ràdio s'ha centrat en els gestors, en els tècnics, en qui hi havia al capdavant, no en els locutors i locutores de continuació", argumenta Espinosa. Dones amb històries sorprenents. La més colpidora per a Espinosa, la de Maria Tèrsa, que va fugir de Lleida amb l'entrada de les tropes nacionals com tants dels seus conveïns i va acabar vivint, refugiada, a les instal·lacions de la ràdio, a Girona.

